

הכנה לבר מצווה – כל השלבים האמנותיים

הכנה לבר מצווה – לטקס עלייה לתורה

לשם מה נדרשת הכנה/למידה?

הנוהג המקובל בחברה היהודית לקיים לחתן הבר מצווה טקס עלייה לתורה והנחת תפילין בבית כנסת, או בכותל עם משפחה ומקורבים. ועלייה לתורה בשבת חתן. התרגלנו – כמיטב המסורת – שהילד בעצמו יקרא בעלייתו לתורה, ובעיקר לשם כך נדרשת הכנה, אבל לא רק, קצת חזרה גנרלית על הטקס, ועל איך מניחים תפילין, ועל הברכות בעלייה לתורה.

חייב שהילד יקרא בתורה?

ברור שלא. יש חזן/פייטן שמוזמן לטקס – והוא קורא בתורה, ואפשר שהוא יקרא גם בעלייה לתורה של הילד... אבל רובינו מצפים מהחתן שיתכונן ויעשה את זה.

מה תכלס?

הקריאה בתורה היא מיומנות מוזיקאלית – אותה מלמדים לפי שיטה. במקרים רבים חתני בר מצווה עולים לתורה וקוראים כפי שלימדו אותם כביכול – אבל זהו שלא, הם לא מנגנים אותה נכון/מספיק טוב.

כשהילד קורא את העלייה שלו בניגון הצרוף - זה נשמע לאוזן המוזיקאלית, כך שהיא מרשימה ומעוררת התפעלות מצד הנוכחים, ואם הטקס מוסרט אז גם התיעוד מרשים לסרט הבר מצווה הסופי.

ההמלצה היא, תעשו את זה מושלם! כי אם זה לא נשמע מספיק טוב, אולי כדאי לוותר... כחודש עד חודשיים לפני – זה הזמן להתחיל להתכונן.

איך מתכוננים?

ישנם 3 אפשרויות תכלס – אתרי אינטרנט ללמידה עצמית, ארגון ממוסד ששולח מורה מטעמו, ומורה פרטי אישי.

ברוב ככל המקרים – אתרי האינטרנט אינם יעילים, אינם תחליף למדריך ישיר מצד מורה פרטי שגם יערוך חזרה לטקס וישרה ביטחון עצמי. מהארגונים אינכם יודעים מי המורה שהם בוחרים לשלוח ומה טיבו, וכמעט מצד כולם ישולבו בתוך התהליך גם תכני דת והלכה שאינם רלוונטיים להכנה לטקס העלייה לתורה, והם גוררים מפגשים רבים ועומס מיותר.

שורה תחתונה: אין תחליף למורה פרטי בתחום שידוע במקצועיותו בתחום הקריאה בתורה – הלשונית והמוזיקאלית, ושיעשה אותה קצר, ממוקד וקולע.

טקס עלייה לתורה בשני/חמישי

מיקום

טקס העלייה לתורה מתקיימת בדרך כלל בבתי הכנסת השכונתיים בימי שני/חמישי (בהם מוציאים ספר תורה), ויש הורים שמארגנים את זה ברחבת הכותל המערבי לשם החוויה, ויש שמעדיפים לארגן את זה בבית כנסת מסוים שהוא מפואר במיוחד – הכול עניין של העדפה.

טקס

הטקס יכול להנחת תפילין, תפילה עם ברכת הכוהנים, ובסוף - רגע העלייה לתורה של הילד שיקרא בתורה בעצמו. כל זה באווירה מרגשת ואמנותית.

אופי הטקס

הטקס ה"מסורתי" הוא ספונטני - עם חזן/דמות רבנית או פייטן, מלווה בכפיים, סוכריות ויקולולו...!

מעט לעת טקסים אלו נכנסים לפרוטוקול עם תכנון - הגברה, אלמנטים, נגנים, דרמה, ולעתים מוזיקה קצבית. טקס שדורש השקעה.

ניתן לתכנן טקס עלייה לתורה בנוסחה משולבת - כזו שתשמור על אופיו המסורתי והפיוטי למהדרין של האירוע, עם הגברה ומוזיקה ברמה פרופורציונית וסבירה – הן באופי והן בהשקעה.

הפקה אולפנית

הורים רבים משתמשים באופציה להקלטה אולפנית של טקסט/נאום, ולא רק, אפשר גם לתכנן הפקה אמנותית לרגע המרגש ביותר - הכניסה לאירוע - קבלת פנים. ההפקה האמנותית יכולה להיות בשילוב החתן או בלעדיו - לשיקולכם - ויכולים להיות גם רעיונות נוספים - כמו שילוב משפחה, נגן סולו, מקהלה... ועוד... בהכנת פלייבק מתאים מראש.

הפקה אולפנית היא אמנות, ובפרט עם ילדים – חסרי ניסיון ואמנות.

לשם כך נדרשת תבונה כדי להדריך נכון, ואף להעריך נכון - כדי להמליץ מה מתאים יותר ומה פחות מתאים ותפור על הילד, ולעיתים לוותר על תוצאה מאולצת – שאינה נשמעת לאוזן הממוצעת.

ככלל, המלצתי היא – אל תיקחו על עצמכם ועל הילד משימות מאולצות. נצלו את כישרונותי הטבעיים – הפוטנציאליים ביותר כדי להפיק מהם את הטוב ביותר... זה יכול להיות שירה, נגינה ריקוד... זכרו כי בסוף באנו להפיק את הטוב ביותר האפשרי.

שבת חתן

בשבת חתן לבר מצווה מתקיימים ארוחות שבת ועלייה לתורה בבית הכנסת.

הורים שבחרים להזמין אורחים ולקיים ארוחות חגיגיות, וליווי חגיגי בבית הכנסת – זה המקום להזמין פייטן-חזן.

הפייטן מנעים את הארוחות ואת העלייה לתורה בשירים ופיוטים, ויכול להיות גם מוזמן להעביר חלק מהתפילות בחזנות מוזיקאלית – כפייטן אורח בבית הכנסת.

עצה לסיכום:

הטוב ביותר – קחו לכם מורה לבר מצווה שהוא גם מוזיקאי ובעל ניסיון בהדרכה וליווי בר מצווה בכל השלבים האמנותיים על מנת להפיק את הטוב ביותר האפשרי.

אלדד אור

מורה ומנחה, מפיק, זמר, פייטן וחזן